

Odnalezione a zaginione. Numizmatyczne odkrycia w kolekcji Staatliche Landesmuseum für Danziger Geschichte

ABSTRAKT

Powołanie w 1927 roku Państwowego Muzeum Regionalnego Historii Gdańska (*Das Staatliche Landesmuseum für Danziger Geschichte*) rozpoczęło proces scalania publicznych kolekcji numizmatycznych w Gdańsku. Dotychczas kolekcje monet i medali znajdowały się w różnych miejscach i instytucjach podlegających pod zarząd zarówno miejski, jak i państwowy. Zrębem stworzonej jednej kolekcji muzealnej było kilka zbiorów znanych szerokiej publiczności już od kilkudziesięciu lat: zbiór numizmatyczny Miasta Gdańska (*Münzsammlung der Stadt Danzig*) przechowywany w Gimnazjum Akademickim, zbiór monet antycznych z Gimnazjum Akademickiego traktowany jako pomoc naukowa, zbiory monet z Biblioteki Miejskiej i Archiwum Miejskiego i wiele innych. Zebrana w ten sposób kolekcja liczyła około 30 tys. monet i medali. Jeżeli nie liczyć monet antycznych, zbiór ten był mocno osadzony w przeszłości Gdańska i stanowił świadectwo jego menniczej historii.

Dwa elementy kolekcji zasługują na szersze omówienie. Zostały one odnalezione w Ratuszu Głównego Miasta w XIX wieku i ostatecznie, poprzez zbiór Gimnazjum Akademickiego, znalazły się w Landesmuseum, niestety zaginęły w 1945 roku. Pierwszy to skarb, który był odkrywany dwa razy – otóż w 1844 roku otwarto w Sali Czerwonej dwa skarbczyki, w których znajdował się skarb odkryty przez rybaków w 1559 roku niedaleko Gdańska. Drugi to zestawy narzędzi do produkcji monet gdańskich: stemple oraz walce odnalezione w 1840 roku w pomieszczeniu przy kuźni miejskiej. W 1901 roku skarb ten został przekazany do zbioru Gimnazjum Akademickiego. Był to największy zbiór tego typu przedmiotów na terenie dawnej Rzeczypospolitej, dlatego tym dotkliwsza jest jego utrata w 1945 roku.

BIOGRAM

Paweł Powirski – archeolog, historyk sztuki, numizmatyk. Absolwent studiów podyplomowych w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego basenu Morza Bałtyckiego na Uniwersytecie Gdańskim, pracownik Muzeum Narodowego w Gdańsku, członek Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego. Zainteresowania badawcze: numizmatyka na Pomorzu od późnego średniowiecza do XX wieku oraz nowożytna sztuka i architektura warmińska ze szczególnym uwzględnieniem zespołów pielgrzymkowych. Referent II i III edycji Pomorskich Spotkań Numizmatycznych współorganizowanych przez Muzeum Gdańska i Oddział Gdański PTN.

